

В. І. Одноволик,
кандидат хімічних наук, доцент кафедри
інформаційних систем і технологій,
Національна академія статистики,
обліку та аудиту

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ: АНАЛІЗ РИНКУ ТА ФУНКЦІОНАЛУ

Анотація. У статті розглянуті сучасні тенденції розвитку програмного забезпечення для організації облікових процесів підприємства. Виділені три основні напрямки розвитку ринку комп'ютерних систем обліку – традиційні системи бухгалтерського обліку, системи електронної звітності, програмні продукти для обліку на базі сучасних хмарних технологій. Проаналізовані основні функції та переваги програмного забезпечення в межах кожного з напрямків. Розглянуто перспективи функціонування ринку програмного забезпечення облікових систем в умовах стрімкого розвитку технологій.

Ключові слова: Програмне забезпечення, сервер-термінал, електронний звіт, хмара, облік як сервіс.

Постановка проблеми. Розвиток сучасних технологій призводить до перегляду основних принципів ведення та організації облікових процесів на підприємстві. Сучасні підприємства швидко впроваджують інформаційні технології в повсякденну діяльність. Основний етап автоматизації бухгалтерського обліку завершився декілька років тому і використання комп'ютерної техніки в облікових процесах стало звичайною справою. На сьогодні підприємства практично всіх розмірів, видів діяльності, та форм власності використовують бухгалтерське програмне забезпечення. Якщо невеликі підприємства зосередились на використанні простих облікових програм, то великі підприємства впровадили цілі корпоративні інформаційні системи. Але прогрес не стоїть на місці, стрімкий розвиток інформаційних технологій створює нові виклики та вимагає від розробників впровадження нових рішень. Зараз кардинально змінюються вимоги до постачальників програмного забезпечення та ставлення користувачів до самого програмного продукту. Технології диктують перегляд основних парадигм комп'ютерного обліку та навіть ролі бухгалтера на підприємстві. Аналіз цих процесів спонукає до необхідності нових підходів з автоматизації обліку. Інформаційні технології вже вийшли на високий рівень, але чи готові розробники програмного забезпечення до їх впровадження?

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В науковій літературі досить багато робіт, що докладно вивчають автоматизацію обліку. Роботи українських вчених С. В. Івахнеко[1], В. О. Осмятченко[2], присвячені використанню та впровадженню комп'ютерних програм в обліковий процес. Але в літературі практично відсутні роботи з висвітлення проблем саме сучасного програмного забезпечення.

Невирішені частини проблеми. Розвиток інтернет технологій, поява мережі 3G зв'язку, систем електронного документообігу, систем електронної звітності ставлять нові вимоги до організації комп'ютерного обліку підприємства. Тотальна комп'ютеризація бізнес-процесів підприємства призводить до перегляду способів організації та ведення обліку на підприємстві.

Метою дослідження було вивчити та проаналізувати тенденції розвитку програмного забезпечення для організації облікових процесів підприємства. Дослідити перспективи впровадження нових інформаційних технологій в облікові процеси. Відобразити зміни на ринку програмного забезпечення даного сегменту.

Основні результати дослідження. Стрімкий розвиток цифрових технологій вимагає впровадження нових моделей бізнесу та відповідно нових моделей та технологій обліку.

Проведене дослідження дозволило виявити основні тенденції розвитку інформаційних технологій та використання цих досягнень на вітчизняних підприємствах.

На сьогоднішній день на ринок комп'ютерних систем бухгалтерського обліку розвивається переважно в трьох напрямках:

- традиційні бухгалтерські системи (система «ІС:Підприємство», «Парус» та інші);
- системи забезпечення подання електронної звітності та обміну електронними документами («М.Е.Дос», «Арт-Звіт Плюс» та інші);
- програмні сервіси для ведення обліку на основі хмарних технологій («Облік SaaS», «iFin», «СМАРТ бухгалтерія»).

Відповідно програмні продукти можна поділити на три основні групи: бухгалтерські системи, системи електронної звітності, інтерактивні системи надання облікових послуг. Розвиток першої групи забезпечується стабільним положенням на ринку, досвідом та програмним забезпеченням, перевіреним роками використання. Друга група розвивається на основі вимог законодавства щодо забезпечення електронної звітності та електронного документообігу. Третя група програмного забезпечення розвивається в напрямку використання останніх досягнень мережевих та Інтернет технологій.

Розглянемо кожну групу окремо. Перша група – традиційні системи бухгалтерського обліку. Лідером цієї групи безперечно є

система програм «1С:Підприємство». Зараз триває процес переходу від програмного продукту «1С:Підприємство 7.7» на платформу «1С:Підприємство 8.0». Переваги нової платформи в більш розвинених аналітичних можливостях, гнучкості звітів, нових налаштуваннях.

Система програм «1С:Підприємство 8»[3] включає в себе платформу та прикладні рішення, розроблені на її основі, для автоматизації діяльності організацій і приватних підприємців. Стандартна конфігурація досить уніфікована і може використовуватися на підприємствах з не складним обліком. Але сама платформа також дає змогу розробляти прикладні рішення для специфічних видів діяльності (агробізнесу, аптек, бюджетних організацій тощо), що потребують складного обліку. Такий підхід дозволяє автоматизувати різні види діяльності, використовуючи єдину технологічну платформу.

Гнучкість платформи дозволяє застосовувати «1С:Підприємство 8» у найрізноманітніших галузях:

- автоматизація виробничих і торгівельних підприємств, бюджетних і фінансових організацій, підприємств сфери обслуговування тощо;
- підтримка оперативного управління підприємством;
- автоматизація організаційної та господарської діяльності;
- ведення бухгалтерського обліку з декількома планами рахунків і довільними вимірами обліку, регламентована звітність;
- широкі можливості для управлінського обліку і побудови аналітичної звітності, підтримка багатовалютного обліку;
- вирішення завдань планування, бюджетування і фінансового аналізу;
- розрахунок зарплати і управління персоналом.

На сьогодні система програм «1С:Підприємство» стала стандартом де-факто організації та ведення комп'ютерного обліку на підприємстві. Інші програми даної групи мають схожий функціонал та займають незначну частку ринку.

Розвиток мережі інтернет та використання технології термінал-сервер дозволяє підприємствам організовувати віддалене користування програмним забезпеченням. Використання цієї технології дозволяє побудувати облік в єдиній мережі з доступом через інтернет. Єдиною перешкодою, яка виникає при такій організації роботи це стабільний трафік інтернету для забезпечення доступу для віддалених підрозділів.

Друга група програмного забезпечення пов'язана з вимогами законодавства щодо забезпечення електронної звітності та документообігу суб'єктів господарської діяльності. Згідно [4.5] подають до контролюючих органів звітність в електронному вигляді.

Для платників ПДВ також обов'язковим є реєстрація податкових накладних та обмін ними з контрагентами через сервер ДПА.

До другої групи відносяться програми, які забезпечують накладання електронного цифрового підпису (ЕЦП), подання електронної звітності до державних органів та обмін електронними документами з контрагентами. Основними представниками цієї групи ПЗ є програми «М.Е.Дос», «Арт-Звіт Плюс», «Соната» які займають панівне становище на ринку.

Комп'ютерна програма «М.Е.Дос» (My Electronic Document) [6] – це програмний продукт для підприємств різних сфер діяльності та систем оподаткування.

Основний функціонал програми «М.Е.Дос» на сьогодні це :

- максимальна автоматизація звітності та інших процесів документообігу в рамках однієї програми;
- захищеність інформації завдяки шифруванню електронним цифровим підписом;
- контроль процесів документообігу на всіх етапах;
- зручність і простота у використанні завдяки сучасному зрозумілому інтерфейсу;
- економія особистого часу і скорочення витрат підприємства;
- впевненість у відповідності бланків всім вимогам чинного законодавства України та контролюючих органів за рахунок своєчасних оновлень програми;
- надійність роботи, що забезпечується кваліфікованою технічною підтримкою;

«М.Е.Дос» є надійним засобом ЕЦП, що підтверджується експертним висновком Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

«М.Е.Дос» має модульну структуру, завдяки чому користувач зможе обрати ідеальний комплект саме для специфіки свого підприємства – незалежно від розміру та форми оподаткування.

- модуль «ЕДО Базовий» – реєстрація податкових накладних в єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН) та обмін первинними документами з контрагентами.
- модуль «ЕДО Розширений» – адміністрування реєстрації пального, створення зведених податкових накладних та виданих на основі отриманих, обмін документів з вкладеннями (договори та ін.)
- модуль «Звітність» – подача всіх видів звітності в усі контролюючі органи.
- модуль «Корпорація» – консолідація звітності підприємств з розгалуженою структурою.

- модуль «Зарплата» – розрахунок і нарахування заробітної плати співробітників, облік і управління персоналом.
- модуль «Банківські рахунки» – автоматизація повідомлень про відкриття або закриття рахунків.
- «СОТА» – веб-сервіс для подання звітності юридичними та фізичними особами-підприємцями на єдиній системі оподаткування.

Програмний комплекс «Арт-Звіт Плюс» [7] – це програма для обміну будь-якими типами документів, податковими накладними і розрахунками коригувань до них, типами документів, а також для подання електронної звітності до державних контролюючих органів. Програма надає широкі можливості для оптимізації роботи на всіх етапах подання електронної звітності[]:

- формування звіту в програмі або імпорт з іншої програми;
- підписання звіту за допомогою ЕЦП різних Акредитованих центрів сертифікації ключів (АЦСК);
- відправка звіту до Податкової служби, Державної служби статистики України (ДССУ), Фонду соціально страхування від нещасних випадків, звіти до галузевих міністерств, Держказначейства, тощо;
- отримання квитанції-підтвердження про здійснення операції;
- СЕА РП облік акцизного податку на пальне.

Тобто для повноцінної роботи підприємство сьогодні вимушене придбавати ПЗ як першої так і другої групи. Виробники програмного забезпечення намагаються розширити функціонал, щоб заохотити клієнтів працювати з однією програмою. Так в системі «1С:Підприємство 8.2» з'явилась функція подання електронної звітності – «1С:Звіт», а «М.Е.Дос» та «Арт-звіт» активно розробляють функціонал для забезпечення ведення всього спектру облікових операцій.

Третя група програмних продуктів розвивається на базі сучасних інтернет та хмарних технологій. Виробники пропонують не програмне забезпечення, а сервіс з використанням облікової програми, яка розміщена на сервері, тобто в хмарі. Клієнтові забезпечується повний функціонал з ведення обліку та подачі електронної звітності. Єдине, що необхідно для роботи – стабільний канал інтернету. Дана технологія дозволяє організовувати ведення обліку з будь-якого місця. Також не має значення ступінь розгалуженості організації та кількість філій.

Найбільш яскравим представником третьої групи є програма «Облік SaaS». «Облік SaaS»[8] – хмарна бухгалтерська облікова система дає змогу компаніям будь-якого розміру отримати надійне,

безпечне і доступне рішення для задач бухгалтерського, управлінського і матеріального обліку.

В обліковій системі «Облік SaaS» реалізована можливість ведення бухгалтерського та управлінського обліку згідно з прийнятими стандартами відповідно до чинного законодавства.

Для ведення обліку в Україні реалізована конфігурація для малого і середнього комерційного підприємства – «Стандартна для України».

Стандартні конфігурації містять стандартні плани рахунків бухгалтерського обліку та дозволяють реєструвати будь-які операції комерційного підприємства, складати звіти про операційну діяльність підприємства, фінансові звіти, а також звіти, регламентовані державними органами (з можливістю їх експорту в системи електронного документообігу та звітності).

Для ведення обліку великого підприємства, корпорації або холдингу в Україні реалізована конфігурація «Корпоративна для України» – містить розширений план бухгалтерських рахунків для середніх, великих і груп компаній, і дозволяє отримувати і експортувати різні види фінансових, бухгалтерських та управлінських звітів, а також містить додаткові можливості для ведення управлінського обліку, а саме :

- додатковий план рахунків для ведення управлінського обліку;
- набір документів для реєстрації операцій в управлінському обліку;
- можливість побудови звітів про операційну діяльність підприємства з урахуванням зареєстрованих операцій як операційного, так і управлінського обліку;
- набір корпоративних звітів з можливістю консолідації в групі компаній.

Ймовірно, розвиток сучасних технологій призведе до того, що в майбутньому програмне забезпечення можливо буде розглядати, як віддалений сервіс. Відповідно ведення обліку буде максимально наближено до об'єктів обліку, а облікові процеси будуть організовані віддалено на спеціальних серверах та в «хмарах».

Список використаних джерел :

1. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: навч. посіб. / В. О. Івахненко. – К.: Знання-Прес, 2008. – 347с.
2. Осмятченко В. О. Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій : моногр. / В. О. Осмятченко. – К. : КНЕУ, 2010. – 263 с.
3. Закон України «Про електронний цифровий підпис» № 852-IV від 22.05.2003р.
5. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» № 851-IV від 22.05.2003р.
6. Електронний ресурс www.me-doc.com.ua
7. Електронний ресурс www.art-zvit.com.ua
8. Електронний ресурс [https:// ioblik.com/uk](https://ioblik.com/uk)

В. И. Одноволик,
кандидат химических наук, доцент кафедры
информационных систем и технологий,
*Национальная академия статистики,
учета и аудита*

**ПРОГРАМНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ДЛЯ УЧЕТА И
ОТЧЕТНОСТИ: АНАЛИЗ РЫНКА И ФУНКЦИОНАЛА**

Аннотация. В статье рассматриваются современные тенденции развития программного обеспечения для организации учетных процессов предприятия. Выделены три основных направления развития рынка компьютерных систем бухгалтерского учета – традиционные системы бухгалтерского учета, системы электронной отчетности, программные подукты для учета на основе современных облачных технологий. Проанализированы основные особенности и преимущества программного обеспечения для каждого из направлений. Рассмотрены перспективы функционирования рынка программного обеспечения учетных систем в условиях стремительного развития технологии.

Ключевые слова: программное обеспечение, сервер терминалов, электронный отчет, облако, учет как сервис.

V.I.Odnovolyk,
PhD, Associate Professor
information systems and technology,
*The National Academy of Statistics,
Accounting and Auditing*

SOFTWARE FOR ACCOUNTING AND REPORTING: MARKET AND FUNCTIONAL ANALYSIS

Abstract. The article provides modern trends in the development of software for accounting processes of the enterprise. Three main directions of software market development are sorted out: traditional accounting systems, systems for online reporting, software for accounting based on the modern cloud technology. The importance, main features and benefits of the software have been analyzed within each direction. The perspectives of accounting software market functioning under conditions of the rapid development of technologies were considered.

Key words: software, terminal server, electronic report cloud, accounting as a service.